

BISERICA ȘI ȘCOALA

REVISTĂ BISERICESCĂ, ȘCOLARĂ, LITERARĂ ȘI ECONOMICĂ.

ABONAMENTUL:

Pe un an — — — — — 40 Lei.

Pe jumătate de an — — — — — 20 Lei.

Împare odată în săptămână:

DUMINECA.

REDACTIA ȘI ADMINISTRAȚIA:

Arad, Strada EMINESCU Nr. 35.

Telefon pentru oraș și județ Nr. 268.

Nr. 234/M. 1924.

Nicolae,

din îndurarea lui Dumnezeu arhiepiscop al bisericii ortodoxe române din arhiepiscopia de Alba-Iulia și Sibiu și mitropolit al Românilor ortodocși din Ardeal, Bănat, Crișana și Maramurăș.

Preasfințiților frați Episcopi, Venerabilelor Consistoare eparhiale, onorabililor deputați congresuali, iubitului cler și popor din provincia Noastră mitropolitană, dar și milă dela Dumnezeu Tatăl și binecuvântarea Noastră arhierescă.

Având în vedere dispozițiile §§-lor 151 și 152 din Statutul organic, convocăm și prin aceasta declarăm de convocat congresul național-bisericesc al provinciei noastre mitropolitane în sesiune ordinară, în biserică catedrală din Sibiu pe **Mărti, 14 Octombrie a. c.** (după calendarul îndreptat), la ora 9 a. m., în care zi după terminarea serviciului bisericesc va urma imediat deschiderea congresului și se vor începe lucrările congresuale conform regulamentului afacerilor interne.

Dat în reședința Noastră arhieriscopescă mitropolitană din Sibiu în 22 August (4 Septembrie) 1924.

Nicolae Bălan,
arhiepiscop și mitropolit.

Nr. 3020/1924

Aviz oficial.

Examenul de calificare preoțească cu candidații de preoție prescriși prin Statutul organic și Regulamentul special, se va ține în ziua de **Mărti în 10/23 Septembrie 1924** și ziua următoare la ora 8 a. m. în sala de ședință a Consistorului ort. român din Arad.

La examen sunt admiși toți acei absolvenți de teologie, cari în termenul staverit prin §-ul 8 Reg. Special, și-au înaintat cererile. Arad, la 17/30 August 1924.

Joan J. Rapp m. p.
Episcop.

Conferența

„O revendicare justă“

ținută de protop. PROCOPIU GIVULESCU, la adunarea gen. a Asociației clerului „Andrei Șaguna“, secția Arad, întrunită la Arad, în 9 Sept. n. 1924.

Domnule Președinte,

Domnilor Colegi,

N'am pretenția să vă prezint o lucrare originală. Nici măcar ideea ei fundamentală nu este o inspirație proprie. După cât știu eu, ideea a fost abordată pentru prim dată într-o ședință plenară a Consistorului nostru mitropolitan, încă în anul 1920, iar de atunci ea a fost susținută, cu multă competență, prin cărți, broșuri și articole scrise în diferite ziare și reviste de către d-nii Dr. Gh. Ciuhandu și Dr. O. Ghibu. Cum însă toate cele scrise în chestiunea îmbunătățirii stării materiale a bisericii noastre, au mai mult un caracter academic și cum, cei vizați în aceste scrieri fie din considerațiuni de ordin politic, fie din alte considerațiuni pe cari nu le putem cunoaște, întârzie se să ocupe de soluționarea acestei chestiuni, am crezut că ar fi bine ca, preoțimea ortodoxă, din întreaga țară, să-și ridice cuvântul său autorizat și să ceară celor în drept, în modul cel mai categoric, scoaterea bisericii dominante a statului din robia materială, în care să zbate și înzestrarea ei cu mijloace, cari s'o facă capabilă de a-și îndeplini și în viitor, în măsură cât mai mare, misiunea de a crește și îndruma, în direcțiune patriotică, sufletele fiilor ei, cetățeni ai patriei întregite.

Biserica noastră n'a fost nici când agresivă. În trecutul, de mai bine de o mie de ani de mucenicie, a bisericii române din Ardeal, nu va putea descoperi nimenea un moment, o acțiune, sau un gest, prin care, această biserică, ar fi tins la atacarea altor instituțiuni similare. Deși vecinic în lupta cea mai aprigă pentru existență și cu puterea de

Biblioteca

stat și cu religiunile ocrotite de stat; dată pradă scopurilor politice ale domnitorilor de alt neam și altă credință, cari făceau o problemă de stat din desființarea ei; prigonită de ocârmuitoarii tuturor bisericilor favorizate de puterea statului și de nobilii unguri, cari urmăreau, prin distrugerea bisericii românești, distrugerea a însuși poporului român; încolțită de frații de un sânge, cari, prin sugrumarea bisericii strămoșești a neamului românesc, căutau să să însinuie în grația noilor lor patroni: biserica noastră și-a apărât cu îndârjire ființa sa în contra tuturor cutropitorilor, nutrind în același timp cea mai largă toleranță pentru toată lumea și păstrând, nealterat, principiul desăvârșitei dragoste creștinești pentru toți și pentru toate.

Vreau să precizez, ca să să știe că, dacă noi astăzi credem, că a sosit timpul să cerem scoaterea bisericii noastre din starea de umilință și de sărăcie: nu o facem aceasta mânâți de gânduri agresive, căci trecutul bisericii noastre esclude orice veleități de răsunare. Noi simțim cu tot sufletul nostru românesc, că biserica noastră nu și-a terminat misiunea ei națională; suntem adânc convinși că, biserica, care mai bine de o mie de ani a lucrat neincetat și cu jertfe supraomenești la pregătirea sufletului neamului românesc, pentru fericitele zile ale întregirii acestui neam, are de acum înainte o misiune și mai înaltă și mai nobilă: de a fi primul ajutor al statului român, întru consolidarea patriei întregite. Vrem să ne luăm partea ce ni să cuvine din uriașa muncă de a așeza pentru veșnicie temeliiile statului nostru, pe baze românești și ortodoxe. Și în vederea acestui ideal măreț biserica ortodoxă nu să poate mulțumi cu eufonisme. Statul însuși trebuie să înțeleagă că, la așezarea unor temelii indeleabile și veșnice, nu poate fi ajutat de o biserică secătuită de puteri, încătușată în lanțurile politicianismului, pusă la discreția unor funcționari laici, lipsiți de competența de a înțelege rostul ei. Este deci un înalt reson de stat, ca bisericii ortodoxe să îi să creieze o situațiune deamnă de misiunea pe care o are și să fie înzestrată, în mod larg, cu mijloacele necesare pentru îndeplinirea acestei misiuni.

În afară de acest interes propriu și primordial al statului există încă alte două motive, pentru cari, statul nostru va trebui să iabă o solitudine deosăbită pentru biserica ortodoxă.

Întâi: este de demnitatea statului ca, „biserica dominantă“ în statul român; biserica

majorității covârșitoare a cetățenilor țării; biserica, al cărei trecut este identic cu trecut neamului românesc și care are cea mai însemnată parte de muncă în făurirea sufletului românesc, contribuind, mai mult de cât oricare altă instituție similară, la realizarea visului secular al acestui neam, să nu mai oferă lumii spectacolul trist al cenușotcei umilite, care lipsită de mijloacele cele mai necesare, este silită să stea rușinată după ușă. În condițiile, în cari veștează biserica ortodoxă, atributul eufonie de „dominantă“, dat ei prin constituția țării, este o ridicolă ficțiune! Deci, înzestrarea bisericii ortodoxe cu un prestigiu moral și cu mijloacele materiale, reclamate de misiunea de înalt patriotism a acestei biserici, este pentru statul român o chestiune de demnitate.

Statul mai are apoi față biserica neamului și o datorie morală, pe care trebuie s'o achite neîntârziat și cu cea mai largă generositate. Celelalte biserici și în special biserica catolică din Ardeal, fiind vecinic sub ocrotirea puterii statului, înzestrată cu averi fabuloase, a putut să să desvolte, să să fortifice, acaparându-și și însemnate privilegiile de drept, cari o ridică și azi deasupra tuturor celorlalte biserici. Ori, o asemenea nedreptate nu să mai poate admite. Pentru trecutul plin de sbucium, de suferințe și de asupriri; pentru jertfele imense aduse pe altarul neamului; pentru chinurile de moarte ale mucenicilor acestei biserici: statul român trebuie să facă tot posibilul, să inceteze disproporțiunea enormă, care există, sub raportul material și astăzi între noi și celelalte biserici. Este pentru statul român un act de înaltă dreptate morală, să nu mai tolereze dănuirea stării de inegalitate, care ne-a cutropit în trecut... „Va trebui ca, drept garanță de reculegere, biserica ortodoxă din Ardeal să primească o despăgubire specială, echivalentă cu instituțiile și progresul celorlalte confesii“, zice foarte adevărat dl. Dr. Gh. Ciuhandu în broșura sa „Papism și ortodoxism în Ardeal“, pag. 91.

Drept concludie a celor espuse până aci, rezultă în mod inexorabil că, statul român trebuie să creieze un mare fond religios al bisericii ortodoxe, din care, sub controlul statului, această biserică să să poată reorganiza, să-și poată imulți forțele de muncă, pe cari le va pune apoi în serviciului consolidării statului.

Acest fond statul român l'ar putea crea fără o prea mare jertfă din partea lui, numai aplicând, în întregimea lor, legile ungurești,

cari reglementează dreptul de proprietate și destinațiunea fondului de studii, aflător încă și astăzi în folosința bisericii catolice din Ardeal. Dl. Dr. Ciuhandu, în broșura sa amintită, atinge și chestiunea acestui fond, arătând intențiunile creatorului lui și indicând felul, cum s'a folosit biserica catolică de el, timp de mai bine de 200 de ani. Dl. Dr. Ghibu în temeinicul său studiu asupra acestui fond, cuprins în cartea: „Catholicismul ungiuresc în Transilvania și politica religioasă a statului român“ făcând un expozeu amănunțit și foarte documentat asupra naturii de drept a acestui fond și bazat pe păreriile celor mai de seamă jurisconșulți unguri și scriitori cu renume, pe terenul dreptului acesiasc ungiuresc, ajunge la următoarele conșlusiuni, absolut logice :

1. Aventurile bisericii catolice și în special fondul religionar de studii nu formează proprietatea bisericii catolice, ci a statului, biserica catolică fiind numai beneficiara acestor averi.

2. Dreptul de a dispune despre întrebuintarea acestor averi a fost fără întrerupere al statului, carele nici odată n-a renunțat la el ci totdeauna l-a accentuat.

3. Cum, în materie de drept, statul român este succesorul legal al statului ungiuresc, toate drepturile acestuia și în consecință și dreptul de proprietate și de dispunere asupra întrebuintării acestui fond, este azi al statului român.

Dr. Kossuthányi Ignác, unul dintre cei mai de seamă jurisconșult în materie de drept eclesiasc ungiuresc, definiază origina și natura de drept a averilor bisericii catolice și în special a fondului religionar de studii precum urmează : „Conșepția ungiurească n-a putut vedea în averea bisericăască altceva, decât o donațiune făcută din avutul național comun, care nu putea să treacă în posesiunea particulară a celui dăruit și asupra căreia regele, care a făcut donațiunea, poate dispune și mai departe“. Deaici tot după acest scriitor de drept, urmează că : „Isvorul principal al dreptului de proprietate a bunurilor bisericăști cari derivă din danii regale, este sânta coroană ungară“. Dr. Ghibu, 75. Acest principiu de drept este fixat în mod neîndoios într'un rescript al împăratului austriac Iosif al II-lea, în care, cu privire la dreptul de proprietate al acestor averi, să zice: . . „patrimonium pro bono salutis animarum promovenda destinatum ei communitates ecclesiasticae solum usufructuarii sunt“, adecă: averile și fundațiunile bisericii catolice sunt un patrimoniu instituit pentru promovarea mântuirii sufletelor și cei ce le dețin nu să pot

socoti proprietarii, ci numai usufructuarii acestor averi.

Dl Dr. Ghibu în opul menționat mai citează din scrierea lui Kossuthanyi următoarea constatare : „Faptul donațiunii n-a anulat dreptul de proprietate al statului. Și după îndeplinirea donațiunii i-a rămas coroanei „jus possidenti“ (nu „jus possessionis care revine beneficiarului)“. Dr. Gh. o. c. 98. Aflu de bine să mai citez aci părerea unui renumit profesor de drept al universității din Budapesta: Dr. Emeric Hajnic, carele în opul său despre dreptul universal, la pag. 343 al tom. VI. scrie : „Averile ungiurești de donațiune trebuie să revină la isvorul lor de drept; aceste averi au avut un singur isvor de drept și acela, după natura lui, de drept comun: singur regele fiind în drept de a face astfel de danii, iar contraserviciile, cari trebuiau prestate în schimbul acestora, nu erau de natură privată, ci erau prestațiuni de natură publică.

Iată deci că cea dintâi conșlusiune este pe deplin justificată. Averile făcute danii bisericii catolice nu formează proprietatea acestei bisericii, ci ea este numai usufructuara acestei averi. Ceva mai mult! La întemeierea lui fondul de studii, nu era dat în folosința exclusivă a bisericii catolice, ci din el a fost ajutată chiar și biserica ortodoxă. Astfel împăratul Iosif al II-lea la anul 1784 a dat ordin ca, fondul de studii (Studienfond) să contribuie la susținerea școalelor românești din satele sărace; iar, cum ne spune Mitropolitul Șaguna în a sa Istorie bisericăască, la cererea episcopului Ghedeon Nichitici, tot acest împărat a dispus, ca școalele primare românești să fie ajutate și din acest fond de studii, sistamisând un post de inspector al acestor școale, care, dimpreună cu 24 învățatori ai acestor școale, erau plățiți din acest fond. Aceste dispoșițiuni ale împăratului sunt în perfectă consonanță cu natura de drept a acestor averi, pentrucă, din faptul că aceste averi sunt donațiuni și din faptul că, dreptul de proprietate al acestora „juspossidendi“ și l-au rezervat donatorii urmează în mod logic că menșiunea lor nu este inalterabilă și că donatorul — în împrejurări schimbate — poate schimba și felul și scopul întrebuintării acestor averi. Principul acesta fundamental de drept îl găsim deja în dreptul roman, care îl numește „premutatio“. Deja în Digesta, una din cele mai vechi colecțiuni a isvoarelor dreptului roman, aflăm următoarea definițiune a naturii de drept a donațiunilor : „Schimbarea (permutatio) donațiunii devine necesară, când scopul genuin al daniei

este periclitat sau irealisabil; este necesară (Schimbarea) pentru ca scopul daniei să poată fi fixat în conformitate cu cerințele timpului". Vécsey, Dreptul roman, pag. 168.

Principiul acesta al dreptului roman îl veдем aplicat de către Dr. Kossuthányi, în speța la averile bisericești catolice din Ungaria. „Starea de drept a acestor averi, zice el, nu este de valoare eternă și neschimbată, dimpotrivă, în cursul timpului ea arată mari oscilațiuni; ea a trecut prin neconținute transformări până în ziua de azi și evoluarea ei nu este nici acum terminată“.

Comisiunea de 12 emisă la a. 1872 de către parlamentul ungar, pentru studierea naturii de drept a acestor averi, la pag. 14 a memoriului depus pe biroul camerei ungare, în conformitate cu principiile fundamentale ale jurisprudenței universale și ale celei ungare, privitoare la averile bisericești catolice, provenite din danii regale, zice următoarele: „... Nu există, din punct de vedere de drept, nici un motiv întemeiat, care ar putea împiedica statul ca, în împrejurări cu totul schimbate, să dispună altfel decât pentru scopuri bisericești, de bunurile fundamentale și anume să dispună în conformitate cu cerințele și interesele publice ale statului“. Această opinie juridică a comisiei parlamentului ungar, — compusă, de sigur, din cei mai de seamă jurisconșulți ai țării, este pentru noi de o absolută importanță. Ea nu numai stabilește în mod apodictic dreptul statului de a schimba menirea, scopul acestor averi, dar anunță principiul că, statul ungar le poate lua chiar din folosința bisericești catolice, dându-le altă destinațiune, mai confirmă cu cerințele și interesele statului. Și eu cred că astăzi avem în fața noastră realitate acele „Împrejurări cu totul schimbate“, pe care le prevede memoriul comisiei parlamentului unguresc. „Cerințele și interesele“ statului românesc nu pot fi identice cu cele ale statului ungar. Statul român, succesorul de drept al statului ungar, trebuie să între în patrimoniul tuturor averilor, cari au format proprietatea statului ungar, dându-le acestora o altă destinațiune, conformă cu interesele și cerințele sale proprii. Aceste averi nu mai pot fi mijlocul de slăbire și de destrămare a bisericești ortodoxe care, în trecutul ei milenar, n-a cunoscut numai loviri și suferințe tocmai din partea acelor cari au reținut până acum aceste averi. Avem dreptul, câștigat cu prețul sângelui scump al mucenicilor bisericești noastre, să-i cerem statului român să nu mai tolereze nedreptatea de veacuri, ci să-și achite leal datoria morală și

națională față de biserica ortodoxă, punând-o la adăpost în contra miseriei materiale, cu care a copleșit-o trecutul dușmănos; dându-i satisfacțiunea meritată și puțința de a fi, cece trebuie să fie: piatra unghiulară a consolidării și propășirii statului național și ortodox.

Resunând cele espuse fac adunării secției noastre următoarea propunere concretă: să solicităm preoțimeii ortodoxe din întreagă țară, să ceară guvernului crearea unui fond religios ortodox, din care, sub controlul statului, biserica ortodoxă să-și poată prevedea toate trebuințele de ordin material.

Acest fond să se creieze:

1. Din averile fondului religios catolic, averi deținute încă și azi de biserica catolică.
2. Din ceea ce rămâne, după împrumotărirea celor îndreptățiți, din averile expropriate ale episcopilor catolice.
3. Din despăgubirea ce trebuie să li se dea bisericești ortodoxe din regat, pentru averile secularizate ale mănăstirilor ortodoxe.
4. Din contopirea în acest fond a fondului religios ortodox din Bucovina, care este de aceeași origină și de aceeași natură de drept ca și fondul religios catolic dela noi.
5. Din o sumă globală, pe care o va da statul român bisericești ortodoxe din Ardeal, drept despăgubire specială, pentru nedreptățile suferite în trecut.

Biserica catolică, credincioasă trecutului ei lucrează, cu toate mijloacele, pentru a forța un concordat cu statul român, prin care concordat să-și asigure și pentru viitor, toate privilegiile de drept și avantajile materiale avute dela statul ungar, prin ceea ce biserica noastră s-ar ține și mai departe în starea de inferioritate de până aci. Ori, urmările unui concordat încheiat în aseminia condițiuni, ar fi dezastruase pentru noi. Statul român, în interesul binepriceput al existenței sale, ca stat național ortodox, trebuie să aranjeze întâi situațiunea materială a bisericești sale strămoșești, ceea ce în nici un cas, nu să poată face prin întărirea privilegiilor de drept și avantajilor materiale ale bisericești catolice. Statul român trebuie să fie la înălțimea chemării lui și să aplice în modul cel mai riguros principiul fundamental al dreptului roman: „Suum cuique tribuere“.

Meditație

de pregătire la sf. Mărturisire.

„Iară cari sunt ai lui Hristos, trupul și-au răstignit cu patimile și cu poftetele“. Gal. V. 24.

Iubiților frați în Hristos!

Designat fiind de comitetul despărțământului asociației clerului: „Andrei Șaguna“ din sinul fraților voastre să Vă vestesc cuvânt, o fac aceasta cu drag în speranța că și frațiile voastre mă veți asculta cu frățească dragoste. Nu voiu cuvânta ceace nu știți frațiile voastre, ci împreună vom căuta tot mai mult să ne luminăm și însuflețim pentru Hristos, pentru evanghelia sa, pentru biserica noastră spre a putea seceră tot mai bogate rezultate în sinul credincioșilor încredințați păstoririi noastre. Ne aflăm în sf. și marele post, întruniți în catedrala diecezei noastre, în timpul și locul cel mai potrivit pentru elevația noastră sufletească. Parcă niciodată n'am avut și n'am putea avea ocazie mai bună de a cugeta cu totadinsul asupra ființei noastre de preoți, — tot atâți ostași ai lui Hristos, ca și astăzi, când ni-am întrunit să dăm seama tuturor faptelor noastre, să ni examinăm conștiința noastră de preoți; să ne apropiem de scaunul mărturisirii și să ni deschidem baierile sufletului nostru naintea duhovnicului rânduit nouă.

Ce privește marea noastră ni se deschide astăzi, dar totodată plină de frică și cutremur!

Prorocul Daniil, când se afla în apropierea râului Tigru, unge petrecea cu drag adeseori, vede dintr'odată un înger de o înfățișare înspăimântătoare; de frică și spaimă cade cu fața la pământ, arătând prin aceasta venerațiunea sa, pe care îngerul i-o și primește. — Arătându-i-se apostolului Ioan, în Apocalipsul său, un înger, evangelistul Ioan voiește să i-se prostearnă, dar îngerul îi strigă lui: „Vezi să nu faci aceasta, că împreună cu tine rob sunt eu“. (Apoc. 19. 10.) În ce constă această diferență, că adevărat Daniil a trebuit să i-se închine îngerului; iar pe apostolul Ioan îl oprește îngerul dela închinare? La aceasta ni răspunde sf. Grigorie în omisia sa a VIII: „N'a fost acel înger mai puțin primitor de venerațiune, dar în decursul timpului natura omenească a devenit tot mai nobilă, prin ce fiul lui Dumnezeu a legat cu sine sufletul omenească. Ce minunată explicație, dar s'o cunoaștem și mai deaproape.

Prorocul Daniil nu s'a fost învrednicit de o distincție ca și Ioan, despre care se scrie: „Invățacelul pe carele îl iubea Iisus“, (Ioan, 12, 20) pentru aceea a și stat Ioan în mai mare cinste decât Daniil. Îngerul arătat lui Ioan a cugetat întru sine: cum voiu putea eu primi închinarea apostolului, pe care-l iubeste atât de mult Mântuitorul lumii? Și acum se naște întrebarea: de ce a iubit Hristos pe Ioan mai

mult de cât pe ceilalți apostoli? Din două motive: natural și supranatural. Ioan era în legătură de sânge cu Mântuitorul, supranatural a fost, că Ioan prin deosebita curățenie a vieții sale și mulțimea virtuților cu care era încoronat a binemeritat de epitetul: „apostolul cel iubit“.

Așadar Ioan a fost unul din cei ce și-a răstignit trupul cu patimile și poftetele fiindcă a voit să fie al lui Hristos.

Spre a putea merge și noi, fraților pe urmele apostolului Ioan cu răstignirea trupului nostru cu toate patimile și poftetele, trebuie să cunoaștem ființa noastră „sufletul“ nostru.

Ascultați-mă fraților!

Sufletul este odorul cel mai mare după natura sa. Cum? după natura sa? Cine a văzut vreodată sufletul? — Pe câng lumea veche și cea de azi se ocupă penetrând în toate tainele științelor mehanice, astrologice, antropologice și naturale voind să ajungă la definiții cât numai se poate de pozitive, pe atunci știința despre cunoașterea sufletului nostru a fost și este destul de neglijată.

Un cap descreeat, cum a fost filozoful grec Zeno; care învăța după Cicero, „că sufletul ar fi o schintea ruptă din stele, care se nimicește în apă“. (Cicero I Tuscul.) De o asemenea rătăcire a fost și nefericitul bogat din sf. evanghie, care personifica sufletul și-l pune în rândul animalalor strigându-i: „Suflete, ai multe bunătăți: mănâncă, bea și te veselește etc. (Luc. 12, 19). Și așa am putea aduce mai multe probe de oameni și creștini, cari nici nu cred în existența sufletului, nu-l cunosc că este, și nu voiesc a-și da silința de a-l cunoaște spre a-și conforma viața conform ființei aceleia care ne susține pe noi.

De aci, fraților iubiți, greotătea de care ne izbim în viața noastră pastorală neputând seceră rezultatele pe cari le dorim și cere dela noi Hristos. Maxima vieții ar trebui să fie: „De trăim cu sufletul, cu sufletul să și umblăm“, și numai atunci vom putea răstigni trupul nostru cu patimile și poftetele lui.

Se trec și să auzim definiția despre suflet a unui filozof păgân, dar foarte înțelept, a bătrânului. Seneca: „cum vrei se numești, tu, sufletul, decât Dumnezeu, care e un oaspe în corpul omenească?“ (Ep. 32). S'au să ni arate plastic, Ioan cel cu rostul de aur, Ce este sufletul? „Privește cadavrul unui om cât este acela de scârbos; nu vede, nu aude, nu simțește, nu-și mișcă mâna, ori picior, fruntea e ca și marmora, ochi sunt topiți, pe nări curge sânge, buzele s'au negrit și tot corpul răspândește o putoare de nesuferit. De unde vine această uriciune întrebă Ioan Gură de aur, și răspunde: „fiindcă lipsește sufletul“. (Om. 10 m. Gen.) Auziți, fraților, ce este corpul fără de suflet ca și turma fără păstor. De vom lăsa ca patimile și poftetele trupului se împărățiască asupra sufletului nostru, am deveni un element fără rost în lume,

în biserică, în societate, în țara noastră, care cată și așteaptă dele preoțime o directivă nouă de viață, atât a vieții noastre, cât și a credincioșilor noștrii.

Că trăim, fraților, că ne delectăm în vederea și cunoașterea celor cerești și pământești; că simțim, înțelegem și gustăm toate bunătățile acestei lumi; că putem judeca și cuprinde cu mintea noastră și ce mai dificile probleme, toate acestea le putem mulțumi sufletului nostru, care e unul după ființă, precum și Dzeu unul este, care însă după facultăți e întreit, precum și Dzeu întreit în fețe etc. În suflet residă facultățile: *gândirea*, *memoria* și *voia*. Cu această trinitate străbate omul cele cerești și cele pământești; se fece stăpân peste cele văzute, auzite și învățate și *voia* omului, cărui pe pământ nimenii nu-i poate sta împotrivă, decât numai Dzeu.

Și ceva caracteristic se ivește dela facerea lumii. Pecând Dzeu la fiecare zi adauge: „și a văzut că este bine“; în ziua a 6 când a făcut pe om, n'a adaus a zice aceste cuvinte: lăudând pe om. Și pentru ce? Doarcă paserile ceriului și peștii și celelalte animale sunt mult mai depline decât omul? Nu! Deplinătatea făpturii acelor depinde singur dela Dzeu; pecând deplinătatea omului atârână dela Dzeu și *voia* omului, precum ne învață și părintele Ambrozie: „Omul n'a fost lăudat, pentrucă omul intern trebuie să voiască înainte de a fi el laudat“. (Ambr. de Inst. Virg. c. 3)

Iată dar, că cei ce sunt ai lui Hristos trebuie să-și răstigniască trupul cu patimile și poftele spre a putea ajunge la voința sufletului.

Hristos a îngenunchiat ca să mântuiască sufletul lui Iuda, precum scrie un sf. Părinte; totasemenea și noi, fraților preoți chieșiți fiind astăzi să îngenunchiem naintea duhovnicului spre a ni mântui sufletul nostru. Se cere imperios dela noi o examinare profundă a conștiinței de a ni revoca în memoriu toate cele săvârșite și acelea fără jenă a ni le descoperi duhovnicului cu un propus tare de a numai recădea și cu o părere de rău isvorâtă din inimă pentru cele săvârșite; aceasta e întoarcerea cea adevărată. „Iubiți cu sufletul minții noastre“. (Efer. 4 24.)

Sau precum explică sf. Cîril locul acesta: se povestește despre șerpi cari îmbătrânind se freacă de stânci ascuțite, prin ce își lasă pielea veche și întineresc din nou. (S. Cîril Catech. 3).

Stânca ascuțită e taina pocăinței, de care stâncă să ne atingem cu toate aplicările noastre rele, desbrăcându-ne, răstignindu-ne corpul nostru cu toate patimile și poftele sale ca să putem zice din partea duhovnicului: acest preot cu adevărat s'a învit cu sufletul și s'a îmbrăcat în omul cel nou făcut după chipul și asemănarea lui Dzeu. Și numai astfel fiind vom putea face minuni învidiindu-ne lumea pentru rezultatele ce le va obține o preoțime constientă de misiunea sa.

Cains Frunius Eresenus, cetățean roman, fiind

acuzat de senatul roman, că cu ajutorul vrăjitoriei a devenit în scurt timp bogat, spre a scăpa de judecată, în ziua de pertractare, s'a prezentat cu toate uneltele sale economice, cu vite și fata sa plină de viață și ia zis judecătorului: acestea sunt uneltele mele de vrăjitorie cu ajutorul cărora în scurt timp am devenit bogat. Silința și munca mea cu nopțile nedormite nu le pot arăta.

Pe baza acestora a fost absolvat.

Asemeni și noi, fraților preoți, depunând o silință deosebită, lucrând cu vreme și fără de vreme, cum zice apost. în agrul sfânt cu puterea sf. Taine, tot atâtea instrumente sfinte în economia de mântuire a sufletelor noastre și ale credincioșilor noștrii ne vom umplea grânarele sufletelor cu fructele datorințelor noastre de preoți indeplinite cu sfințenie. *Dzeu e sufletul nostru și sufletul nostru este Dzeu*. Cu noi fie Dzeu, fraților, Amin.

Ioan Nicorescu,
paroh ort. rom.

INFORMAȚIUNI.

Sfințire de clopote. Comunitatea bisericească din Moșnița în ziua de Adormirea Născătoarei de Dzeu au avut întreită sărbătoare. La parastasul ce s'a făcut în amintirea neuitatului erou național „craul munților“ Avram Iancu, s'a revărsat din turn pentru prima oară sunetul duios al clopotelor atunci sfințite. Momentul pios de adâncă recunoștiință pentru luptătorul libertății noastre și vibrarea sfioasă a clopotelor noi, au făcut cu gândul nostru să se înalțe la Cel de sus și să-i aducem prinos de recunoștiință și mărire, că ne-a învrednicit să serbătorim neștinghăriti de nimeni amintirea marelui nostru erou național și să vedem redată bisericii podoaba de dinainte de război.

Biserica noastră de pe urma emigranților din America au avut de suferit și unele rele; unli dintre ei contaminând sufletele ușoare cu cangrena bapbistă. Se găsec însă în depărtată țară și creștini pătrunși de duh adevărat creștinesc și ortodox, cari în iubirea lor pentru în frumșețarea Biserici aduc însemnate jertfe materiale.

Câțiva inimoși săteni de ai noștri din America au cumpărat clopotul mare în valoare de 68.900 Lei, și clopotul mic în valoare de 20.000 Lei. Prin donatia lor nouă dreptcredincioșilor ne-au făcut bucurie mare, iar bapbistilor importați din America le-a servit ca advertisement, că în îndepărtata țară sunt încă mulți și de ai noștri cari și acum țin orbș la legea strămoșească.

Biserica din Moșnița care de altfel este destul de bine înzestrată cu cele de lipsă, prin clopotele cele noi ș-a recăpătat toată podoaba și splendoarea de dinainte de război.

T. Golumba, preot.

Cerc religios în Vărădia. Cercul religios Vărădia s'a ținut adunarea a III în parohia Vărădia. Aceasta comună ne'a așteptat cu tot fastul prezentându-ne în număr de 6, fiind bolnav un membru. Sf. Liturgie s'a săvârșit cu tot decorul, date fiind răspunsurile de corul bărb. instruați și condus cu multă maestrie de candidatul la preoție Iosif Turcu. La priceasnă păr. Ionel Tomuția's rostește predica sa despre iubirea deaproapelui. Predica a fost bine predată. La sfârșitul Sf. Liturghii s'a săvârșit un părăstas pentru odihna sufletelor răposați robului Dzeu Nița, Valeriu și Liviu membru familii păr. preș. I. A. Turcu. D. m. poporul s'a adunat în curtea bis. Păr. preș. I. A. Turcu îi salută călduros îndemnându-i să-și iubească bis. și școala, ca pe niște așezăminte sf. moștenite dela strămoșii noștri, cari de multe ori cu sângele lor s'au pecetluit credința lor, dând dovadă de tărie sufletească. Păr. V. Popa în disertația despre meserii, îndeamnă poporul a înbrățișa meseriile, făcându-ne astfel adevărați stăpâni peste aceste plaiuri coplesite exploatate de străini. În fine păr. preș. mulțamește tuturor pentru interesul manifestat și declară adunarea de închisă. Ne-am depărtat cu toții cu amintirea unei zile frumoase.

Vărădia, la 18/31 Aug. 1924.

Raportorul.

A V I Z.

Cu onoare aduc la cunoștință onoratu-lui public și autorităților bisericesti, că în Arad, str. Dorobanților Nr. 41 (școala confesională), am deschis un *birou tehnic de arhitectură*; *construiesc orice planuri de casă, școli și biserici* împreună cu devizele (preliminare) lor, mai departe execut colajonări de toffelul de lucrări de zidiri, și întreprind toffelul de lucrări tehnice, clădiri etc.

Cu stimă:

Teodor Cioban,
architect.

Școala Profesională de fete de stat din Arad Str. I. C. Brătianu No. 9.

Prospect.

Inscrierile încep la 15 August până la 15 Sept. Deschiderea cursurilor la 22 Sept. în localul școlii str. I. C. Brătianu 9. Examenele de corigență se vor ține în după amiaza zilei de 22 Septembrie. — Anul curent nu se primesc eleve noi decât în cl. I., cl. II. și cl. III. pentru celelalte clase nu se primesc înscrieri conform noilor ordine. La înscriere se va prezenta actul de botez certificat de absolvirea claselor primare, bilet de vaccină, cererea de înscriere și 1000 Lei aconta pensiunii. Fără aceasta sumă nici o elevă nu se consideră înscrisă. — Taxa elevelor interne este

5000 Lei anual pe lângă taxa de înscriere care e 50 Lei. Fără aceasta o elevă internă mai aduc următoarele alimente: Făină de pâine 80 kg. Făină albă 40. Carfofi 100 kgr. Untură 14 kgr. Ouă 100. Zahăr 10 kg. Fasole 5 kg. și săpun 6 kg. pentru elevele care spală la școală, iar pentru cele ce spală acasă 2 kg. — Aceste alimente precum și taxa trebuiesc să fie achitate toate până la 1 Martie. Nici un favor pentru alimente nu se mai acordă nici chiar pentru elevele bursiere. — Elevele externe vor plăti 50 de Lei înscrierea și 100 Lei lunar didactru. — Rufăria necesară elevelor interne este următoarea: 6 cămăși de zi 4 cămăși de noapte, 6 perechi pantaloni, 6 per. ciorapi negri, 6 ștergare, 1 fustă de glot negru pe dedesupt. 12 batiste. 3 cearșafuri de pat. 3 de plapomă și 6 fețe de perină. 1 acoperitoare de pat albă curată, o față de masă, 3 servete de masă, 3 cărpe de bucătărie și 3 de praf, saltea, 2 perini și plapomă, șort negru, rochie de uniformă neagră după model, palton și jachetă neagră, ghete negre, pălărie neagră de uniformă. Toate acestea vor fi iscălită cu numele elevei.

Pentru masă: 1 farfurie lată, 1 farfurie adâncă, 1 farfurie de desert. Cuțit lingură și furculiță. Cească cu farfurioară linguriță și 1 pahar pentru apă.

Pentru toaletă: săpun, perie de dinți și prafuri perie de cap cu piaptăn rari și des, perie de haine, perie de ghete și box.

Se aduce la cunoștință părinților că prin trecerea la stat Școala a fost modificată lăsându-i-să numai 6 (șasă) clasă după terminarea cărora eleve obțin în urmă examenul de absolvire diploma de gr. I. Pentru a putea avea diploma de profesoară de lucru după terminarea acestei școli adică a gradului I. elevele vor continua încă 2 ani la școala superioară gradul II din Cluj.

CONCURSE.

În conformitate cu concluzul Ven. Consistor diecezan ort. rom. din Arad, — Nr. 3053/924, — se escrie de nou concurs pentru deblinirea definitivă a parohiei vacantă: **Talpoș**, cu termin de **30 zile**, dela prima publicare în organul oficios „Biserica și Școala“.

Veniturile parohiei sunt:

1. Usufructul sesiei parohiale cu dreptul de pășune.
2. Casa parohială cu intravilan și supra edificat.
3. Stolele legale.
4. Intregirea salariului dela stat, pentru care parohia nu i-a răspundere.

Parohia e de clasa I., în lipsa de recurenți de această clasă, se admit și cei cu clasificățiunea de cl. II-a.

Alesul va solvi toate dările publice după bene-

ficiul preoțesc și va avea să catehizeze în școala primară din comună, fără remunerațiune din partea parohiei

Reflectanții își vor înainta concursurile, ajustate cu toate documentele prescrise și adresate comitetului parohial din Talpoș, la oficiul protopopesc ort. rom. din Ineu (jud. Arad) și se vor prezenta, — cu observarea strictă a dispozițiilor din Regulamentul pentru parohii, — în careva Duminecă ori sârbătoare în sf. Biserică din Talpoș, spre ași arăta dexteritatea în oratorie și în celea rituale

Reflectanții din alte Dieceze, — deodată cu cererea de a li se da voie spre a se prezenta în biserică, — vor avea să dovedească că au permisiunea Prea Sfinției sale Dlui Episcop diecezan, de a concurge la aceasta parohie.

Dat din ședința comitetului parohial din Talpoș,

Ioan Popa, m. p.
adm. par. președinte.

Zălan Leu, m. p.
not. comit. par.

In conțelegerea cu: *Ion Georgia, m. p.* protopb.

—□—

1—3

Pentru îndeplinirea parohiei **Toc**, protopresbiteratul Radnei, devenită vacantă prin moartea parohului Vasile Neiculescu să publică concurs cu termen de **30 zile** dela prima apariție în organul oficios „Biserica și Școala”.

Venitele acestei parohii sunt:

1. 21 jugh. 800□ pământ arător și fânaș,
2. Stolele legale.
3. Birul legal.
4. Folosința intravilanului parohial.

Casă parohială nu este.

Alesul e obligat a suporta toate dările publice după venitul parohial.

Parohia este de cl. a II-a dar, în lipsă de recurenți pentru această clasă, să admit și recurenți de cl. a III-a.

Recursele ajustate cu documentele recerute și adresate comitetului ort. rom. din Toc sunt a se înainta P. On. oficiu protopresbiterat ort. rom. din Radna.

Reflectanții sunt îndatorați a să prezenta în sf. biserică din Toc în vre-o Duminecă ori sârbătoare spre a-și arăta dexteritatea în cele rituale și oratorie, dar numai cu observarea strictă a celor dispuse prin §. 33 din Regulamentul pentru parohii. Cei din altă dieceză vor dovedi, că au înalta încuviințare a P. Sale Dlui Episcop diecezan de a putea reflecta la aceea parohie.

Din ședința dela 14/27 Aug. 1924.

In conțelegere cu:

Comitetul parohial.
Procupiu Jivulescu
protopresbiter tractual.

—□—

2—3

Concurs repetit.

În conformitate cu ordinul Veneratului Consistor Nr. 2369/1924, pentru îndeplinirea parohiilor I-a și a II-a din **Toracul-mic** (Mali-Torak, jud. Torontal; Reg. Sârbo-Croato-Sloven) se publică concurs cu termen de alegere de **45 de zile** dela prima publicare în organul diecezan „Biserica și Școala”.

Venitele fiecărei parohii sunt:

1. Una sesiune parohială constătătoare din 30 jug. cadastrale, pământ arător.
2. 75 dinari, până la regularea definitivă a birului.
3. Stolele legale.
4. Eventuala întregire a dotațiunii dela stat, pe care parohia nu o garantează.

Căse parohiale nu sunt. Preoții aleși vor suporta toate dările publice după beneficiul lor din parohie și vor fi deobligați să catehizeze la școlile primare din comună, unde vor fi designați de către autoritățile competente.

Ambele parohii sunt de clasa I, — *dar se admit și recurenți cu calificățiune preoțească de clasa II-a*. Recursele ajustate regulamentar și eventual cu atestat de serviciu, se vor adresa către comitetul parohial din Toracul-mic și se vor înainta Oficiului parohial din Sarcia (Sarcă, Reg. S. H. S.); iar reflectanții pe lângă observarea strictă a §-lui 33 din Regulamentul pentru parohii se vor prezenta în vre-o Duminecă ori sârbătoare în sf. biserică din Toracul-mic spre a-și arăta dexteritatea în cele rituale și oratorie. Concurenții din alte dieceze vor avea să producă act de legitimize delat Prea Sf. Sa dl Episcop al Aradului, că pot recurge.

Toracul-mic, din ședința comitetului parohial ort. român ținută în 7/20 August 1924.

Teodor Muntean m. p.
președinte

Vichentie Baloș m. p.
notar

In conțelegere cu:

Gherasim Andru m. p.
administrator.

Concurs.

Publică prin aceasta din nou concurs pentru primirea de elevi în cl. I.

Cererile se vor înainta direcțiunii școalei până la 1 Octomvrie și trebuie să fie însoțite de următoarele acte:

1. Extras de botez.
2. Act de naștere dela oficiul stării civile.
3. Certificat școlar.
4. Actul de vaccină.
5. Declarație dela părinți, că în cazul neîmpărțășirii de bursă, vor suporta cheltuelile de întreținere în internat, cari sunt pe un an:
 - a) În număr, 3000 Lei, plătiți în trei rate: la înscriere, la Crăciun și la Paști.
 - b) În natură, 100 kg. făină, 100 kg. cartofi 10 kg. fasole, 5 kg. untură și 50 ouă, cari se pot cumpăra în bani.

Examenele de admitere din l. română, matematică, istoria și geografie României se vor da în 6 și 7 Octomvrie.

Direcțiunea școalei normală
ort. rom. din Arad.

Redactor responsabil: **SIMION STANA** asesor consistorial

Censurat: **Prefectura Județului.**